

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 10. september 2008

J.nr. 323-1 - dmk

Indberetning nr. 6 / 2008

Emner:

- *Efter at landsstyret mistede sit parlamentariske flertal i Lagtinget, som følge af tunnelsagen, har landsstyret indgået aftale med Selvstyrepartiet om samarbejde.*
- *Politisk uro har sat sit markante præg på den politiske dagsorden hele august måned som følge af, at landsstyret kom i mindretal i forbindelse med fastsættelse af fiskedage for fiskeåret med start 1. september 2008. Landsstyret kom i mindretal, da et af Republikanernes medlemmer af Lagtinget, Heini O. Heinesen, fremsatte et ændringsforslag sammen med oppositionen, som siden blev vedtaget ved den afsluttende afstemning. Både Republikanernes formand, Høgni Hoydal, og landsstyremedlemmet for fiskerianliggende, Tórbjørn Jacobsen fra Republikanerne, havde fra Lagtingets talerstol kort forinden afstemningen udtalt, at hvis Republikanerne ikke kunne stå sammen om noget så centralt som fiskeripolitikken, så kunne Republikanerne ikke længere være et regeringsbærende parti. Efter en weekend med møder hos Republikanerne, hvor man drøftede den politiske situation efter at partiet ikke stod sammen om fiskeripolitikken, indstillede Høgni Hoydal til lagmanden, at han burde undersøge mulighederne for at udvide det parlamentariske grundlag med henblik på at få politisk stabilitet. Lagmanden undersøgte efterfølgende muligheden for at få Sambandspartiet eller Folkeflokket med i landsstyret, men begge partier meldte klart tilbage, at de ikke var interesserede. Landsstyret valgte derefter at fortsætte som mindretalslandsstyre og fortsætte samarbejdet med Selvstyrepartiet.*
- *Ny meningsmåling viser alvorlig tilbagegang for Socialdemokratiet og stor fremgang til de to store oppositionspartier Sambandspartiet og Folkeflokket, men Jóannes Eidesgaard er fortsat klart den politiker, vælgerne ser som det bedste bud på en lagmand.*
- *Bloktilskuddet drøftes mellem partierne i landsstyret. Landsstyremanden for finansanliggende overvejer at gå oppositionen for at opnå flertal for en reduktion af bloktilskuddet.*
- *Kristina Háfoss fra Republikanerne er fratrukket som landsstyremedlem for kulturanliggende. Nyt landsstyremedlem for kulturanliggende er Óluva Klettskarð, ligeledes fra Republikanerne.*
- *Det er nødvendigt med etablering af en ny vejrradar til lufthavnen på Færøerne ifølge Havarikommissionen, der har undersøgt en faretruende episode, som et fly fra Atlantic Airways kom ud for ved starten fra Vagar Lufthavn i februar.*
- *Fra 1. september 2008 satte Rusland en stopper for import af fisk fra Færøerne.*

Landsstyret og Selvstyrepartiet har indgået samarbejdsaftale

Som følge af, at Gerhard Lognberg fra Socialdemokratiet den 31. juli 2008 meddelte, at han pga. tunnelsagen, jf. Indberetning nr. 5/2008, ikke længere er en del af landsstyrets parlamentariske grundlag, indledte lagmanden forhandlinger med Selvstyrepartiet om et formaliseret samarbejde. Selvstyrepartiet meldte inden forhandlingerne ud, at de var positivt indstillet for at optage forhandlinger om et samarbejde med henblik på at få øget indflydelse og gennemført de mest påtrængende politiske sager, bl.a. fastsættelse af fiskedagene og finansloven for 2009, men at partiet ikke ønskede at blive fast støtteparti for landsstyret.

Under forhandlingerne mellem landsstyret og Selvstyrepartiet, hvor Selvstyrepartiet fremsatte ønsker til hvilke politiske mål de ønsker gennemført for at indgå i samarbejde med landsstyret, vakte det en del opmærksomhed, da formanden for Socialdemokratiets lagtingsgruppe, John Johannesen, udtalte, at "det bliver ikke med mig som formand for lagtingsgruppen, at man sælger det sidste af Socialdemokratiet". Ifølge John Johannesen ville landsstyremedlemmerne i partiet sælge partiet og sin bedstemor for at beholde taburetterne, men han ønskede ikke nærmere at komme ind på, hvad der lå bag udtalelserne. Efterfølgende udsendte John Johannesen en pressemeddelelse, hvor han beklagede sine udtalelser og sagde, at den seneste tid havde været turbulent for Socialdemokratiet og at der nu måtte skabes ro af hensyn til det politiske arbejde.

Den 12. august 2008 udsendte Lagmandens Kontor en pressemeddelelse hvor det blev meddelt, at landsstyrekoalitionen havde indgået en aftale med Selvstyrepartiet, som skal sikre Lagtinget og landsstyret stabile arbejdsforhold. Selvstyrepartiet bliver med aftalen ikke en fast del af landsstyrekoalitionen, men bliver med grundlag i aftale mellem parterne koalitionen samarbejdsparti. Parterne er ifølge pressemeddelelsen enige om at fremme bestemte sager, som koalitionen i forberedelsesfasen vil behandle sammen med Selvstyrepartiet, fx finanslovsforslaget for 2009. Derudover er parterne enige om, at koalitionen vil støtte bestemte sager, som Selvstyrepartiet vil tage skridt til at fremsætte i Lagtinget. Det har efterfølgende ikke været uddybet, hvilke sager Selvstyrepartiet har fået tilsagn om at få fremmet med støtte fra landstyret. Som en del af aftalen skal der ske en ny fordeling af Lagtingets udvalgsposter.

Politisk uro skabte usikkerhed om landsstyrets fremtid

Som nævnt i Indberetning nr. 5/2008 fremsatte landsstyremanden for fiskerianliggender, Tórbjörn Jacobsen fra Republikanerne, i forbindelse med Lagtingets åbning den 29. juli 2008 et forslag til ændringer i lov om erhvervsmæssig fiskeri, der bl.a. indeholdt forslag om en reduktion i antal fiskedage med 50 pct. for de fleste fiskefartøjer. Behandlingen af forslaget skete under stor dramatik og efterfølgende var der stor usikkerhed om landsstyrets fremtid, da landsstyret kom i mindretal ved den afsluttende afstemning i Lagtinget.

Efter at lovforslaget havde haft 1. behandling den 5. august 2008, afgav Lagtingets Erhvervsudvalg sin betænkning den 8. august 2008. Udvalget var ikke enig og afgav 3 forskellige indstillinger. Et flertal af udvalget foreslog en reduktion i antallet af fiskedage på 3 pct., et mindretal en reduktion på 10 pct. og et andet mindretal en reduktion på 20 pct. Mindretallet, der indstillede en reduktion på

20 pct., bestod af Heini O. Heinesen, der senere skulle få en central rolle ved 3. behandlingen af lovforslaget, og Páll á Reynatúgvu, begge fra Republikanerne. Ved lovforslagets 2. behandling den 13. august 2008 stemte et flertal bestående af landsstyrets mandater samt et af Selvstyrepartiets mandater for det ene mindretals ændringsforslag om en 20 pct.'s reduktion af fiskedagene. Lovforslaget overgik med den vedtagne ændring til 3. behandlingen.

Tórbjørn Jacobsen udtalte efter 2. behandlingen, at han var tilfreds med Lagtingets beslutning om at reducere fiskedagene med 20 pct., selv om det var en langt mindre reduktion end han fremsatte forslag om. Der var ifølge Tórbjørn Jacobsens trods alt sket en holdningsændring blandt politikerne, der nu lyttede mere til den videnskabelige rådgivning og førte en mere aktiv fiskeripolitik med fokus på fiskebestandene.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget var der megen opmærksomhed omkring Heini O. Heinesen fra Republikanerne, der er kendt for at varetage fiskernes interesser. Fiskerne, der bl.a. var sejlet til Tórshavn og mødt talstærkt op i Lagtinget i forbindelse med behandlingen af lovforslaget, fandt det uansvarligt at reducere fiskedagene med 20 pct., da det ville fjerne grundlaget under fiskerflåden, og så helst ingen eller en meget mindre reduktion. Ifølge Færøernes Radio den 13. august 2008 var Heini O. Heinesen på den ene side under pres fra fiskerne, på den anden side krævede hans parti, at han støttede koalitionen og stemte for en reduktion på 20 pct. – hvis ikke, var Republikanerne indstillet på at trække sig ud af landsstyret. Heine O. Heinesen valgte i forbindelse med 2. behandlingen at støtte partiets linje og stemte for en reduktion på 20 pct.

Der var op til 3. behandlingen fredag den 15. august 2008 stor usikkerhed om, hvorvidt Heini O. Heinesen ved den afsluttende afstemning ville stemme for en reduktion af fiskedagene på 20 pct., og dermed sammen med resten af landsstyret. Heini O. Heinesen udtalte dagen før 3. behandlingen til Færøernes Radio, at han ikke havde taget stilling til, hvad han ville gøre. Han ville muligvis fremsætte et ændringsforslag inden 3. behandlingen. Landsstyremanden Tórbjørn Jacobsen udtalte i den forbindelse til Færøernes TV, at ”hvis forslaget ikke bliver vedtaget ved 3. behandlingen, og hvis Republikanerne ikke står sammen om at vedtage forslaget, så udtræder Republikanerne af landsstyret. Jeg kan bare gentage vores formands ord, som fra Lagtingets talerstol har sagt, at dette er et kabinetsspørgsmål”, og tilføjede ”...at hvis partiet ikke er i stand til at få forslaget igennem, så er det en stadfæstelse af, at partiet ikke er moden til at sidde i landets ledelse”.

Heini O. Heinesen fremsatte sammen med Kári P. Højgaard fra Selvstyrepartiet og fire medlemmer af oppositionen et ændringsforslag til 3. behandlingen, som indebar en reduktion af fiskedagene med 10 pct., hvormed han gik imod sit eget partis og landsstyrets linje. Under 3. behandlingen blev der fra Lagtingets talerstol lagt hårdt pres på Heini O. Heinesen for at få han til at stemme for en reduktion på 20 pct. sammen med resten af landsstyret. Således udtalte Høgni Hoydal, at fiskeripolitikken var et helt afgørende emne for Republikanerne, og hvis partiet ikke kunne stå sammen om noget så centralt, så kunne partiet ikke længere være et regeringsbærende parti. Jóannes Eidesgaard støttede Høgni Hoydals udtalelser og sagde, at en reduktion af fiskedagene med 20 pct. var grundla-

get under koalitionsamarbejdet. Heini O. Heinesen fastslog fra talerstolen, at han ikke havde tillid til landsstyremanden for fiskerianliggende og derfor ikke kunne stå inde for hans politik.

Ændringsforslaget fra bl.a. Heini O Heinesen om en reduktion af fiskedagene med 10 pct. blev endelig vedtaget og landsstyret kom dermed i mindretal. De første reaktioner på afstemningen var, at Republikanerne nu ville trække sig ud af koalitionen. Således skrev avisen Dimmalætting kort efter afstemningen: ”Jóannes Eidesgaard har fået beskeden fra Republikanerne: Partier trækker sig fra koalitionsamarbejdet. – Nu venter vi bare på den officielle meddelelse, siger han”. Avisen Soialur-in skrev, at Høgni Hoydals og Jóannes Eidesgaards udtalelser næppe kunne tolkes anderledes, end at koalitionsgrundlaget ikke længere eksisterer.

Lagmand Jóannes Eidesgaard udtalte senere samme dag til Færøernes Radio, at han efter afstemningen i Lagtinget havde et møde med formændene for koalitionsparternes lagtingsgrupper, hvor han fik at vide, at der ikke ville komme nogen officiel meddelelse fra Republikanerne, før end partiets ledelse havde afsluttet deres møde. Lagmanden udtalte i den forbindelse, at den vedtagne reduktion i fiskedagene ganske rigtig var langt fra det oprindelige forslag, men at det trods alt var den største reduktion nogensinde, og at man nu havde fået rykket grænser og taget hul på at føre en aktiv fiskeripolitik. Han fandt ikke, at koalitionen tid var udløbet, og han fandt fortsat, at samarbejdet var nyt og spændende. Lagmandens udtalelser blev af avisen Dimmalætting anset som en hjælpende hånd til Republikanerne, der ifølge samme avis sad til møde for at finde en udvej, så partiet kunne fortsætte koalitionsamarbejdet.

Efter at have siddet til møde hele weekenden, hvor Høgni Hoydal også havde møder med formændene for de to andre partier i koalitionen, Jóannes Eidesgaard fra Socialdemokratiet og Jenis av Rana fra Centerpartiet, udsendte Republikanerne søndag den 17. august 2008 en meddelelse. Republikanerne skriver i meddelelsen bl.a., at de står fast ved, at partiet ikke kan være regeringsbærende, når det ikke kan stå sammen om sådan en central sag som fiskedagene, og at situationen, hvor enkelte medlemmer undergraver indgåede aftaler, ikke kan fortsætte, da det vil føre til for megen uro og manglende politiske arbejdsmuligheder i landsstyret og i Lagtinget. Partiet vil på den baggrund henstille til lagmanden, at han optager forhandlinger med oppositionspartierne med henblik på at udvide koalitionsgrundlaget. Republikanerne trak sig således ikke fra landsstyret. Rigsombudets oversættelse af Republikanernes meddelelse er vedlagt denne indberetning.

Høgni Hoydal blev samme aften interviewet af Færøerne Radio, hvor han fortalte, at det aldrig havde været hensigten at bryde aftalerne med koalitionsparterne. Hensigten var at få disciplin i egne rækker og sikre at enkeltpersoner ikke kan tage landsstyret som gidsel. Han tilføjede siden: ”Vi kan ikke med troværdighed være et regeringsbærende parti, hvis vi ikke selv står samlet bag den politik, hvor vi selv har udstukket kursen, og derfor skal jeg bare bekræfte det, der har været sagt, og står vi ikke samlet om det her, så er det ikke muligt for Republikanerne at være et regeringsbærende parti i sådan en vigtig sag”. Adspurgt, om det kunne udlægges anderledes end at man truede med, at Republikanerne ville trække sig ud af landsstyret, svarede Høgni Hoydal, at ”det er blevet udlagt sådan og jeg har ikke tilbagevist det, men formålet var selvfølgelig at få disciplin i egne rækker”.

Høgni Hoydal tilføjede, at der herefter var to muligheder: 1) At hele partiet melder sig ud af samarbejdet, eller 2) at dem der stod bag den indgåede aftale (de 7 lagtingsmedlemmer fra Republikanerne der stemte for en reduktion på 20 pct.) fortsat kan indgå aftaler og være regeringsbærende på det grundlag, der lægges op til i erklæringen, nemlig at man udvider koalitionsgrundlaget.

Høgni Hoydal blev afslutningsvis spurgt, om Heini O. Heinesens afgørelse ikke fik konsekvenser for ham i partiet. Dertil svarede Høgni Hoydal, at der ikke ville blive tale om at ekskludere den forhenværende formand for partiet, men at man bare må konstatere, at man ikke kan regne med ham, når der skal tages beslutninger. Forløbet vil dog ifølge Høgni Hoydal få betydning for Heini O. Heinesens udvalgsposter.

Lagmand Jóannes Eidesgaard kommenterede Republikanernes afgørelse med, at han fandt det fornuftigt at udvide koalitionen med et stort parti, for man måtte erkende, at koalitionsgrundlaget måtte udgøres af mere end de nuværende 17 mandater for at få politisk stabilitet. Jóannes Eidesgaard ville på den baggrund tale med formændene for Sambandspartiet og Folkeflokken om et muligt koalitions-samarbejde.

Formanden for Selvstyrepartiet, Kári P. Højgaard, udtalte den 18. august 2008 til Færøernes Radio, at Selvstyrepartiet var skuffet over, at lagmanden nu søgte støtte fra andre partier, da koalitionen fortsat havde støtte fra 17 lagtingsmedlemmer og dermed flertal. Han syntes, at situationen var besynderlig set i lyset af, at landsstyret kun en uge forinden havde indgået en samarbejdsaftale med Selvstyrepartiet, som han gerne ville have afprøvet, inden man forsøgte noget andet. Også formanden for et af partierne i landsstyrekoalitionen, Jenis av Rana fra Centerpartiet, udtalte sin utilfredshed med, at man ikke bare fortsatte med Selvstyrepartiet. Han udtalte til avisen Dimmalætting den 19. august 2008, at han finder samarbejdsaftalen mellem koalitionen og Selvstyrepartiet er rigeligt til at sikre politisk stabilitet og arbejdsro i koalitionen. Ifølge Jenis av Rana skete der nu det, at koalitionen blev taget som gidsel for at hjælpe Republikanerne ud af et internt problem uden at tabe ansigt.

Både formanden for Sambandspartiet, Kaj Leo Johannesen, og formanden for Folkeflokken, Jørgen Niclasen, udtalte inden møderne med lagmanden, bl.a. i Sosialurin den 18. august 2008 og til Færøernes Radio dagen efter, at de ikke ønskede at fortsætte med landsstyrets nuværende politik, men ønskede en ny politik baseret på et nyt regeringsgrundlag. De to formænd var desuden enige om, at det bedste i den nuværende situation ville være, hvis lagmanden trådte tilbage og overlod det til en anden at danne et nyt landsstyre.

Lagmanden udsendte den 20. august en pressemeddelelse, hvor han meddelte, at der efter forhandlingerne med Sambandspartiet og Folkeflokken ikke var grundlag for at udvide koalitionsgrundlaget. Rigsombudets oversættelse af pressemeddelelsen er vedlagt denne indberetning. Selvstyrepartiet var desuden blevet spurgt, om det ville indgå i landsstyret, men det ønskede partiet ikke i den nuværende situation. Selvstyrepartiet vil dog sammen med partierne i landsstyret indgå i et tæt samarbejde om den førte politik.

Lagmanden udtalte senere til Færøernes Radio, at han mente at have mandatet og styrken til at få tingene til at køre og tilføje, at man aldrig tidligere har gjort forsøget med et mindretalslandsstyre og nu ønsker han at få muligheden for at vise, at det kan lade sig gøre. Det kræver ifølge lagmanden, at alle sager der kommer i Lagtinget er gennemarbejdet og afklaret på forhånd, så der ikke kan opstå tvivl, når sagerne først er nået så langt. Lagmanden fandt i øvrigt ikke, at den seneste tids uro har skadet koalitionen.

Meningsmåling viser stor tilbagegang for Socialdemokratiet og fremgang for oppositionen

Avisen Sosialurin offentliggjorde den 15. august 2008 en meningsmåling under overskriften ”Socialdemokratiet bombet 70 år tilbage i tiden”.

Meningsmålingen er gennemført inden den afsluttende behandling i Lagtinget af fiskedagene og den efterfølgende politiske uro omkring landsstyrets fremtid.

Ifølge meningsmålingen vil Socialdemokratiet få sit dårligste valg i over 70 år, hvis der skulle være lagtingsvalg nu, men lagmand Jóannes Eidesgaard nyder ifølge avisen alligevel stor tillid blandt vælgerne, både som lagmand og som koalitionsleder. Ifølge meningsmålingen vil Socialdemokratiet opleve en tilbagegang på 5,2 pct. ved et valg nu og dermed miste et af de nuværende 6 mandater i Lagtinget. Centerpartiet, et af de to øvrige partier i landsstyret, vil ligeledes opleve tilbagegang og miste 1 mandat. Ifølge meningsmålingen ville det nuværende landsstyre med Socialdemokratiet, Republikanerne og Centerpartiet ved et valg nu have 15 af Lagtingets 33 mandater bag sig og dermed miste sit flertal. De store vindere ved et valg nu vil ifølge meningsmålingen være de to store borgerlige oppositionspartier, Sambandspartiet og Folkeflokken, der hver ville få yderligere 1 mandat i Lagtinget og dermed 8 mandater hver i forhold til de nuværende 7 mandater. Folkeflokken og Sambandspartiet vil dermed sammen med Selvstyrepartiets eller Centerpartiets 2 mandater have 18 af Lagtingets 33 mandater bag sig og dermed et flertal.

Parti	Valget	Meningsmåling	Ændring	Valget	Meningsmåling
	Januar	August		Januar 2008	August 2008
	2008	2008			
	Pct.			Mandater	
Folkeflokken	20,2	23,5	+ 3,3	7	8
Sambandspartiet	21,1	24,7	+ 3,6	7	8
Socialdemokratiet	19,5	14,3	- 5,2	6	5
Selvstyrepartiet	7,3	7,1	- 0,2	2	2
Republikanerne	23,5	23,2	- 0,3	8	8
Centerpartiet	8,4	7,2	- 1,2	3	2

Kilde: Fynd og Sosialurin

Lagmand Jóannes Eidesgaard havde ifølge Sosialurin kun den bemærkning til meningsmålingen, at ”det ser ud til, at vi er de eneste der betaler”. Formanden for Republikanerne, Høgni Hoydal, havde

regnet med, at det hidtidige forløb af koalitionsperioden ville have kostet mere for partiet i meningsmålingen, og derfor er han udmærket tilfreds med resultatet.

I forbindelse med meningsmålingen blev vælgerne også spurgt om, hvem de foretrækker som lagmand. Svaret ses nedenfor.

Hvilken politiker foretrækker De som lagmand?	
Svar	Svar i pct.
Jóannes Eidesgaard, Socialdemokratiet	24,4.
Høgni Hoydal, Republikanerne	12,6
Anfinn Kallsberg, Folkeflokk	8,4
Jørgen Niclasen, Folkeflokk	4,8
Kaj Leo Johannesen, Sambandspartiet	3,4
Kári á Rógvi, Selvstyrepartiet	1,2
Kári P. Højgaard, Selvstyrepartiet	1,0

Kilde: Fynd og Sosialurin

Socialurin udlægger resultatet således, at Jóannes Eidesgaard har tabt stort som formand for Socialdemokratiet, men at han samtidig er den politiker, de fleste færinger ønsker som lagmand og koalitionsleder.

Republikanernes formand, Høgni Hoydal, er den politiker næstflest vælgere helst vil have som lagmand, men det er her værd at bemærke, at det især er blandt Republikanernes vælgere, at der er opbakning til Høgni Hoydal som lagmand, hvorimod Jóannes Eidesgaard også har forholdsvis stor opbakning fra andre partiers vælgere. Således ser 20,7 pct. af Sambandspartiets vælgere ifølge meningsmålingen gerne Jóannes Eidesgaard som lagmand, hvorimod kun 15,6 pct. af Sambandspartiets vælgere ser partiets egen formand, Kaj Leo Johannesen, som formand. Blandt Republikanernes vælgere peger 15,8 pct. på Jóannes Eidesgaard som lagmand, mens 51,5 pct. peger på partiets egen formand, Høgni Hoydal, som lagmand.

Samfundsforskeren Jógvan Mørkøre har udlagt den store tilslutning til Jóannes Eidesgaard således, at han er den samlende figur, som får andre partier med sig, fx da han meldte ud, at klassekampen var slut, og da han markerede sig som en leder, der ser ud i fremtiden og sætter sig mål med Vision 2015-planen. Eidesgaard har ifølge Jógvan Mørkøre desuden ”statsmandsaura” – han fylder meget og formulerer sig klart – men har det problem, at han måske er mere optaget af at være lagmand for hele folket, hvilket kan give problemer internt i partiet og i forhold til partiets traditionelle vælgere.

Landsstyret forsøger at nå til enighed om bloktilskuddet – landsstyremanden for finansanliggender håber på støtte fra oppositionen til en reduktion af bloktilskuddet

Landsstyret havde mandag den 25. august 2008 et møde, hvor landsstyremanden for finansanliggender, Karsten Hansen fra Centerpartiet, præsenterede et forslag til fastsættelse af bloktilskuddet for 2009 og 2010. Karsten Hansen ønsker, at bloktilskuddet fastsættes uændret til 615,5 mio. kr. i

2009 for siden at blive reduceret med 117 mio. kr. i 2010 i forbindelse med, at Færøerne i henhold til landsstyrets koalitionsgrundlag overtager særfor sorgen. Bloktilskuddet har efter aftale mellem regeringen og landsstyret ikke været reguleret med pris- og lønreguleringerne på statens budget siden 2002 og har således været uændret 615,5 mio. kr. årligt i perioden 2002-2008.

Efter at bloktilskuddet har været til behandling på landsstyremødet skal forslaget nu behandles i landsstyreparterne, inden der på et formelt landsstyremøde skal tages stilling til, om forslaget skal fremsættes.

Karsten Hansen udtalte samme aften til Færøernes Radio, at han håber på, at et flertal i Lagtinget vil stemme for forslaget, men erkender samtidig, at det kan blive vanskeligt at få alle socialdemokraterne, der er en del af koalitionen, til at stemme for forslaget i Lagtinget. Formanden for Lagtingets Finansudvalg, Eyðgunn Samuelson fra Socialdemokratiet, har i et læserbrev skrevet, at der ikke er enighed i Socialdemokratiet om at reducere bloktilskuddet, hvilket underbygges af avisen Dimmalætting, der har spurgt flere af socialdemokraterne om deres holdning til at reducere bloktilskuddet. Mikkjal Sørensen, der er socialdemokratisk medlem af Lagtinget, udtalte allerede den 4. august 2008 til Færøernes Radio, at han ikke går ind for at reducere bloktilskuddet. Han er af den opfattelse, at bloktilskuddet bør anvendes til de formål, bloktilskuddet oprindeligt var øremærket til; nemlig sundheds- og socialområdet samt undervisningsområdet. Mikkjal Sørensen henviser i den forbindelse til, at landsstyret ønsker at få forskningsmidler fra EU og spørger i den forbindelse retorisk, hvad forskellen er på danske penge og EU-penge.

Lagmand Jóannes Eidesgaard har den 26. august 2008 udtalt til Færøernes Radio, at koalitionen ifølge koalitionsgrundlaget har sat sig som mål at reducere bloktilskuddet i valgperioden, men at forudsætningerne først skal være i orden. Lagmanden sagde, at koalitionen som udgangspunkt jo også er en mindretalskoalition, så man må også først se, hvad Lagtinget mener. Formanden for Socialdemokratiets lagtingsgruppe, John Johannesen, sagde i forbindelse med samme sag til Færøernes Radio, at den enkeltes velfærd er partiets hjertesag, og at man derfor ikke kan tale om reduktion af bloktilskuddet uden at tale om alt andet også. Ifølge John Johannesen har koalitionen som mål at reducere bloktilskuddet i valgperioden, men at der i koalitionsgrundlaget er indbygget nogle forudsætninger for reduktionen af bloktilskuddet, som man først og fremmest skal have opfyldt.

Karsten Hansen håber på at kunne samle flertal for forslaget, selv om alle socialdemokraterne ikke stemmer for forslaget. Han håber på, at Folkeflokket, vil støtte forslaget med baggrund i deres selvstyresindede politik og partiets ønsker om en selv bærende færøsk økonomi.

Formanden for Folkeflokket, Jørgen Niclasen, har i en kommentar hertil udtalt, at han først og fremmest finder situationen komisk, men at Folkeflokket vil tage stilling, hvis og når sagen kommer til behandling i Lagtinget. Folkeflokket har ganske korrekt en selv bærende færøsk økonomi som et af hovedpunkterne i deres partigrundlag, men en selv bærende økonomi skal også være baseret på en fornuftig økonomisk politik, der kan skabe grundlaget for økonomisk vækst og fremgang -

og den økonomiske politik, som landstyret fører med stigende skatter og afgifter, fører ikke til en selv bærende økonomi, udtalte Jørgen Niclasen til færøsk radio.

Nyt landsstyremedlem for kulturanliggender

Kristina Háfoss, Republikanerne, meddelte den 28. august 2008, at hun ville anmode lagmanden om at fritage hende for stillingen som landsstyremedlem for kulturanliggender. Som begrundelse angav hun, at det udelukkende skyldes private årsager. Hun er nu tilbage i stillingen som afdelingsleder i forsikringsselskabet Tryggingarfelagið Føroyar, som hun havde orlov fra frem til 1. september 2008. Kristina Háfoss blev spurgt, om uro i forbindelse med udskiftningen af departementschefen, jf. min foregående indberetning, eller den ustabile politiske situation havde været medvirkende til, at hun nu vendte tilbage til forsikringsselskaber, men hun fastholdt, at det var af private årsager, men ønskede ellers ikke at uddybe dette nærmere.

Nyt landsstyremedlem for kulturanliggender er Óluva Klettskarð, ligeledes fra Republikanerne.

Óluva Klettskarð er 43 år og uddannet cand.mag. i historie og færøsk. Hun kommer fra en stilling som underviser ved Gymnasieskolen og Hf-kurset i Kambsdal på Østerø og Hf-kurset i Klaksvík. Óluva Klettskarð er det ottende landsstyremedlem Republikanerne har haft på den post i de seks år, partiet har siddet i landstyret siden 1998. Ved valget i januar 2008 fik Óluva Klettskarð 158 personlige stemmer og blev dermed nummer 14 på Republikanernes liste, men har i flere omgange siddet i Lagtinget som stedfortræder - senest op til udnævnelsen som landsstyremedlem.

Havarikommissionen henstiller efter undersøgelse af en episode med et fly fra Atlantic Airways, at der etableres nyt meteorologisk måleudstyr ved Vagar Lufthavn

DR Nyheder skrev den 22. august 2008 på deres hjemmeside, at der tolv år efter, at et af Flyvevåbnets Gulfstream-fly forulykkede ved Vagar Lufthavn på Færøerne stadig ikke er etableret en nødvendig vejrradar ved lufthavnen, hvilket kan få alvorlige følger. Alle 9 ombordværende på det forulykkede fly omkom, herunder forsvarschefen Hans Jørgen Gade.

Nyhedsartiklen er baseret på en rapport fra Havarikommissionen, der på baggrund af en undersøgelse af en faretruende episode med et Atlantic Airways fly i februar 2008 har henstillet til Statens Luftfartsvæsen, at nødvendigt måleudstyr bliver sat op, da det meteorologiske måleudstyr stadig ikke er godt nok, selv om Forsvarskommandoen efter ulykken i 1996 anbefalede at forbedre det.

Flyet fra Atlantic Airways fik problemer, da det skulle starte ved en flyvning fra Vagar til København. Piloterne havde afventet gunstigere vindforhold før start, og da vindretningen skiftede, besluttede de sig - ud fra lokalkendskab til vindforholdene - for at flyve. Da maskinen kom i luften, kom den over Sørvågsfjorden ud for meget kraftig turbulens og hastigheden på flyet faldt så meget, at piloterne så sig nødsaget til at sænke næsen for at opbygge flyvefart, inden maskinen kunne fortsætte flyvningen til København. Ingen af de 93 personer ombord kom til skade og maskinen nåede København uden problemer. Havarikommissionen konkluderede endvidere i rapporten, at luftfartøjet ikke skønnes at have været ude af kontrol, men at beslutningen om at flyve var på kanten af det forsvarelige. Hele Havarikommissionens rapport kan læses på følgende link:

<http://www.hcl.dk/graphics/Synkron-Library/hcl/dokumenter/Redegorelser/2008/510-000472.pdf>

Havarikommissionens rapport blev behandlet af de færøske nyhedsmedier, bl.a. af Færøernes Radio den 27. august 2008 og i TV-avisen den 28. august 2008, hvor der blev stillet spørgsmål ved, om Statens Luftfartsvæsen har undladt at gennemføre de nødvendige forbedringer af lufthavnen, herunder opstillet de nødvendige vejrradarer, inden lufthavnen blev overtaget af Færøernes landsstyre den 1. maj 2007. Lufthavnschefen, Finnbugi Niclasen, tilbageviste i TV-avisen, at man ikke har gjort noget for at få bedre forudsigelser om vind og turbulens ved lufthavnen. Fra 1996 til 2002 havde man opstillet en vindprofilradar, men efter mange forsøg måtte man erkende, at vindprofilradaren ikke kunne levere de ønskede oplysninger. Siden har man forsøgt med opstilling af en vindmåler på Mykines til brug for varsling af turbulensforholdene, men den blæste i stykker, inden systemet blev afprøvet i tilstrækkelig omfang. Disse forsøg er også beskrevet i Havarikommissionens rapport. Der er nu ved at blive sat nyt udstyr op på Mykines, som snart vil være klar til afprøvning. Finnbugi Niclasen udtalte desuden, at han ikke er vidende om, at der i øjeblikket findes udstyr, der kan måle det man ønsker at vide, og turbulens vil der altid være uanset hvad, men sikkerheden er i orden, for ellers fløj man ikke.

I forlængelse af ovenstående har direktøren for Atlantic Airways, Magni Arge, udtalt, at det er nødvendigt med to lufthavne på Færøerne, hvis man skal leve op til de krav et moderne samfund stiller til regulariteten af flyvningen til og fra Færøerne. Landsverk (Landsingeniøren) har igennem flere år undersøgt, hvor der kan bygges en ny lufthavn. Resultatet af undersøgelserne forventes at foreligge om ét år.

Rusland forbyder import af fisk fra Færøerne med virkning fra 1. september 2008

Rusland har fra den 1. september 2008 sat forbud mod import af fisk fra Færøerne. De russiske tilsynsmyndigheder var på Færøerne i maj 2008, hvor de undersøgte forholdene på slagtevirksomhederne og på et havopdrætsbrug, og den 8. august 2008 fik de færøske veterinærmyndigheder beskeden. Det forlød først, at der udelukkende var tale om forbud mod import af opdrætsfisk (laks og ørreder), men det viste sig siden, at importforbudet vedrører al fisk fra Færøerne. Udover opdrætsfisk eksporterer Færøerne især sej til Rusland. Færøerne importerede i 2007 for 126 mio. kr. til Rusland, næsten udelukkende fisk.

Ifølge oplysninger fra Havbrugsforeningen har det russiske marked stor betydning for det færøske opdrætserhverv, da Rusland aftager 15 pct. af den færøske opdrætsfisk, ca. 7.000 tons om året. Det er især den store fisk, som russerne har aftaget, og det russiske forbud kan medføre et tab i størrelsesordenen 10 mio. kr. årligt for de færøske opdrættere, da de nu må afsætte fisken til en lavere pris på andre markeder.

Både de færøske veterinærmyndigheder og havbruget er meget utilfredse med de russiske myndigheders fremgangsmåde. Efter de russiske tilsynsmyndigheders besøg i maj var der ikke noget opfølgende møde, hvor man gennemgik eventuelle kritikpunkter. Fra færøsk side fik man bare den besked, at der blev indsamlet oplysninger, som andre myndigheder så efterfølgende skulle tage stilling ud fra. Forbudet med virkning fra 1. september blev så annonceret 8. august, hvilket ikke gav færingerne mulighed for at rette op på kritikpunkterne fra de russiske myndigheder eller indgå i en dialog om eventuelle misforståelser baseret på mangelfuld kommunikation. Ifølge de færøske opdrættere er flere af de russiske krav urimelige og af en sådan karakter, at de ikke kan imødekommes.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen

17-08-2008

Meddelelse

Republikanerne har i weekenden behandlet den politiske situation efter at koalitionspartierne kom i mindretal i sagen om fiskedage som følge af, at Republikanernes lagtingsgruppe ikke stod sammen.

Partiets ledelse havde forinden gjort det klart, at hvis partiet ikke klarede at stå sammen om sådan en central sag, så kunne man på det grundlag ikke være regeringsbærende. Dette står partiet ved.

Republikanerne har derfor gjort situationen op og været til møde med lederne for de andre koalitionspartier.

Her er det blevet meddelt, at både Republikanernes hovedbestyrelse og 7 lagtingsmedlemmer bakker op om koalitionen og de aftaler der er indgået. Koalitionspartierne har på den baggrund behandlet de politiske arbejdsmuligheder fremover.

Situationen, hvor enkelte lagtingsmedlemmer undergraver indgåede aftaler, kan ikke fortsætte, for dette fører til for megen uro og manglende arbejdsmuligheder i landstyre og i Lagtinget.

Republikanerne er derfor enig med de andre koalitionsledere om, at lagmanden taget initiativ til at invitere oppositionspartierne til forhandlinger med henblik på at udvide grundlaget under koalitionen med det formål at få stabile politiske forhold og få fremmet de mange vigtige sager der venter.

På Republikanernes vegne

Høgni Hoydal
Formand

Oversættelse af pressemeddelelse fra lagmanden:

20-08-2008

Mindretalskoalitionen CHE går nu i gang med arbejdet sammen med Selvstyrepatriet

De temmelig ustabile forhold, der har hersket på den politiske scene de seneste dage, medførte, at koalitionen partiformænd behandlede spørgsmålet i lørdags. Muligheden for at udvide koalitionen blev drøftet. Søndag aften meddelte Republikanerne, at partiet var enig med formanden i, at det ville være mest korrekt, at lagmanden inviterede oppositionspartierne til forhandlinger om muligheden for at udvide grundlaget under koalitionen med det formål at opnå stabile politiske forhold.

Der har været møde med de store oppositionspartier. Selvstyrepatriet er også adspurgt, om det vil være en direkte del af koalitionen, men det ønsker partiet ikke i den nuværende situation.

Tilbage meldingerne fra Sambandspartiet og Folkeflokken er nu meldt ud til offentligheden. Tilbage meldingerne er temmelig klare og endelige, idet begge partier ønsker helt nye forhandlinger, hvor den nuværende koalition opløses og man begynder helt fra bunden. Der bliver således ikke tale om direkte at udvide det nuværende grundlag. Begge de store oppositionspartier har desuden tidligere fremsat ønske om, at lagmanden træder tilbage, og at der afholdes en formandsrunde, hvor der udnævnes en ny forhandlingsleder.

***

Koalitionspartierne tager denne situation til efterretning, Vi behandlede sagen i går og har også drøftet den med Selvstyrepatriet og har besluttet, at mindretalskoalitionen mellem Republikanerne, Socialdemokratiet og Centerpartiet nu vover sig ud i oprørt sø og går i gang med arbejdet i tæt samarbejde med Selvstyrepatriet.

En mindretalskoalition er en nyskabelse i færøsk politik, og derfor vil koalitionen sammen med Selvstyrepatriet lægge al vores energi i at få fremmet påtrængende politiske sager, som forhåbentlig vil bevise, at vi ikke bare når resultater, men forhåbentlig også får stabile politiske forhold.

Lagmanden vil snarest muligt anmode lagtingsformanden om at indkalde Lagtinget, så vi får valgt udvalgene på ny med nye valggrupper. Lagmanden vil ligeledes tage skridt til møder i landsstyret og i koalition om, hvorledes ændrede arbejds gange skal organiseres med denne nye samarbejds måde.

Tinganes, 20. august 2008

Joannes Eidesgaard, lagmand